

20 Haziran 1990

Bayrampaşa Cezaevi

Sevgili Murat,

Sana son merhama dediğimden bu yana 15 yıl geçmiş. Düşünüyorum da, Polatlı Topçu Okulu'ndaki o günler bana o kadar da geride kalmış görünmüyor. Oysa örneğin daha henüz 9 ay önce vedalaştığım Almanya sanki Milattan öncesine ait. İnsanoğlunun beyni ne garip.

Dayım (Berna Moran) aracılığıyla gönderdiğin selamlarını aldım, çok teşekkür ederim. TBKP Merkez Komitesi üyesi olarak özgürüm (tahliye oldum), ama 1980 öncesi yayınladığım bir kitabın sorumlu yazarı işleri müdürü sıfatıyla, kesinleşmiş 7,5 yıllık ceza ile cezaevindeyim. Türkiye'de yazar, çevirmen, yayıncı olmanın komünist parti üyesi ya da yöneticisi olmaktan daha tehlikeli olduğu bir aşamaya ulaşmış bulunuyoruz. Toplam üç yıl yatmam gerekiyor. 9 ayını yattım; Türkiye'nin çağ ile kendisi arasındaki en keskin çelişkileri bile çözmeden, onlarla birlikte yaşamaktaki ustalığını, uzmanlığını hesaba katacak olursak, bu gidişle cezanın tamamını ~~da~~ yatabilirim.

Sana hep yazmak istedim, hatta dayımdan adresini de bu amaçla aldım, ama nedenini tam bilemiyorum, yazamadım. Kısmet bugüneymiş. Yazmadım ama, hem yazdığın son kitabını, hem de Gelecek dergisindeki tartışmaları büyük bir dikkatle okudum. Sana da bu konularda, daha kitabın yayınlanır yayınlanmaz, yurtdışındayken yazmak istemiştin.

Söylemek ve sormak istediklerimi bu mektuba sığdırmak olanaksız. Bu mektupla sınırlı olarak sormak istediğim şu: Diyorsun ki, marksist teoride 1960-80 arası görülen canlanma 1980'den sonra geriledi. Bununla neyi kastettiğini tam anlayamadım. Literatürü senin kadar yakından izlemedim, halâda izleyebildiğimi sanmıyorum. ~~Anaxxa~~ Bununla birlikte, söylediğin belki nicel olarak doğrudur ama, nitel olarak bana pek doğru değil gibi geldi. Kaldı ki, sayıca azımsayamaz canlanmada gerileme olarak nitelendirmek acaba ne kadar doğru? Ben, özellikle cezaevinde, yurtdışından getirttiğim bir dizi yapıtla tanıştım, çoğu 1970'lerin son yıllarında ve 80'lerde yazılmış. "unlar daha çok bilimsel-teknik devrimin getirdiği sonuçlar açısından toplumsal gelişmenin şu ya da bu yönünü, marksizmin matrisleriyle inceleyen ve o matrisleri yargılayan kanımca önemli inceleme ve araştırmalar. Laclau ve Mouffe ise, bana çok önemli yeni bir aşama gibi görünüyor. Ben ise, özellikle bu ikisinden hiç söz etmiyorsun (1980 sonrasındaki kitaplarından ve

Ahmet KARDAM
Tarafindan bagışlanmıştır
TÜSTAV

makalelerinden). İşte bunu merak ediyorum. İzlemedin mi (ki, buna pek ihtimal vermiyorum), yoksa onların görüşlerini yeni bir aşama değil de, marksizmin reddi olarak mı değerlendiriyorsun? 1970'lerden bu yana ekonomizme ve indirgemeciliğe karşı mücadele etmiş bir kişi olarak senin bu iki yazar konusundaki görüşlerini bilmeyi çok isterdim.

Dayımdan öğrendiğim kadarıyla, Laclau ve Mouffe'nin Hegemony and Socialist Strategy adlı yapıtlarının bir çevirisi elindeymiş. Redakte edilip yayınlanmayı bekliyormuş. Bu haberi alalı bir kaç ay oldu, ama halâ yayımlanmış değil. Bunu merak ediyorum. Çeviri mi kötüydü, yoksa yayınlanmasından vaz mı geçildi? Ben bu kitabın önemli olduğunu ve ilgiyle karşılanacağını düşünüyorum. Öte yandan, çevirisinin (kavramlar açısından) o kadar da kolay olmadığını, bu konuda gösterilecek özensizliklerin, Türkiyeli okur açısından anlaşılması zaten zor olan konuyu ve sunuluşu büsbütün anlaşılmasız kılacağından endişe ediyorum. Aslında bu kitabı çevirmeyi de düşünmüştüm. Ama yayıncısını bulmadan, spor olsun çevirmeye de girişmedim doğrusu. O nedenle bu konuda bana bir bilgi verirsen çok sevinirim. Aslında önemli gördüğüm ve bu kitaptaki görüşlerin anlaşılmasına temel oluşturması açısından bir kitap daha var -- Türkçeye çevrilecek olursa indirgemeciliğe karşı mücadelede ve Gramsci'nin anlaşılmasında çok önemli bir rol oynayabilir: Ch. Mouffe'un 1979 da derleyip yayınladığı, kendisinin de enfes bir makaleyle yazarları arasında yer aldığı Gramsci and Marxist Theory adlı derleme. Daha önce görmüş müydün?

Sana bir öneride bulunmak istiyorum. İlişikte, Laclau ve Mouffe'un ortaklaşa yazdıkları ve 1985'de yayınlanan ortak kitaplarına yönelen eleştirileri yanıtladıkları "Post-marxism without appologies" adlı makalelerinin benim yaptığım bir çevirisini gönderiyorum. Bu çeviriyi, cezaevindeki arkadaşlarımla, onlar okuyabilsin diye yapmıştım. Fotokopi için dışarı gönderdiğimde, bizim TBKP'lilerin ilgisini çekmiş, fotokopiyle bir kaç tane de kendileri için çoğaltmışlar. İlgi göreceğinden emindim zaten. Buradan hareketle, asıl kitabın yayınlanmadığı bu durumda, hiç değilse bu makalenin yayınlanmasının yararlı olacağını düşündüm. Bunun için de aklıma gelen ilk dergi, doğal olarak, Birikim oldu -- ona yakışacağını düşünüyorum. Eğer mümkün olursa Birikim'de yayınlanmasını arzularım.

Elbet şöyle bir sorun var: Makale çok uzun ve derginin büyük bir bölümünü kaplayabilir. Çok hoş bir çözüm olmasa da, 28. sayfada-

Ahmet KARDAM
Tarafindan bagıslanmistir
TUSTAV

ki "Marksizmin Tarihi" ara başlığına kadarki bölüm bir sayıda, 28. sayfadan sonrası bir sonraki sayıda yayınlanabilir. Bir başka yol, kısaltmak olabilir, ama bunu hiç düşünmüyorum, o zaman kuşa döner.

Tanıtmak amacıyla kısa bir sunuş yazdım -- çevirenin notu olarak. Dipnot olarak konabilir. Ama, eğer dergi daha uygun buluyorsa, bunun yerine kendisi bir tanıtma yapar. Şöyle ya da böyle bir tanıtmanın gerekli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca "söylem" kavramı için de bir dipnot koydum, gerekemeyebilir de, kararı sana bırakıyorum. Yazarların kendi koydukları dipnotların çoğu (15, 17 ve 20 no.lular dışındakiler) yer açısından tümüyle dışlanabilirler kanısındayım.

Senden ricam, çeviriye bir göz atıp, ~~Birlikte~~ Birlikte Birlikim'de yayınlanmasını uygun bulup bulmadığınızı bana bildirmen. Eğer uygun bulmazsanız, başka bir dergi düşünmeye çalışayım; senin de önerin olursa sevinirim.

Ben şu anda Bayrampaşa cezaevindeyim ama, her an Adapazarı cezaevine sevk edilmeyi bekliyorum. O nedenle, benimle ilişkiyi

Birlik Avukat Bürosu
Piyerloti Cad., Dostluk Yurdu Sok. No. 10, kat 3
Çemberlitaş - İstanbul
Tel: 516 20 13 - 14

adresinde, özellikle Av. İnci İşbulur kanalıyla kurabilirsin. Ayrıca, TBKP yönetiminden kişiler kanalıyla, özellikle Kutlu, Zülfi, Erdal Talu, Atilla Tanılkan, Yüksel Selek kanalıyla kurabilirsin.

Sevgili Murat, şimdilik bu kadar olsun. Eşine de selam ve saygılarımı ilet lütfen.

Sevgiyle,
Ahmet Kardam

Ahmet KARDAM
Tarafindan bagışlanmıştır
TÜSTAV

TÜRKİYE SOSYALİSTİK İŞÇİLER PARTİSİ